Dosar nr. 2p/s-83/2026
(2-26109205-18-2 p/s-26082026)

H O T Ă R Â R E
În numele legii

05 noiembrie 2026 **or. Căușeni**

Judecătoria Căușeni, sediul Central
În componența:
Președintele ședinței, judecătorul Vitvițchi Marcela
Grefier Gangan Natalia

cu participarea petiționarului Topor Mihail, avocatului persoanei fizice – Bragoi Andrei împuternicit prin mandatul seria MA nr.2517012 din 21 octombrie 2026, reprezentantul Structurii Teritoriale de Asistență Socială Căușeni din cadrul Agenției Teritoriale de Asistență Socială Sud-Est – Tcaci Natalia, împuternicită prin procura nr.87 din 22 ianuarie 2026,

în lipsa persoanei fizice Topor Andrei,

în sediul instanței, în ședinţă de judecată, a examinat cererea depusă de Topor Mihail cu privire la instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub forma tutelei în privința lui Topor Andrei,

a c o n s t a t a t:

<u>În fapt:</u>

La 26 august 2026 Topor Mihail a depus o cerere cu privire la instituirea măsurii de ocrotire sub forma tutelei.

În motivarea cererii depuse, petiționarul a menționat că în fapt, persoana în privința căreia se solicită ocrotirea judiciară este fratele său mai mic.

Anterior, conform dispoziției Primăriei ********** din *****, el a fost desemnat ca tutore în privința fratelui Topor Andrei. Părinții lor erau în etate, nu aveau posibilitatea să aibă grijă de fratele Andrei. În prezent, conform legislației civile, trebuie instituită ocrotirea judiciară pentru ca el să aibă posibilitatea primirii pensiei și alocațiilor sociale, prevăzute de lege. La îndrumarea asistentei sociale, s-a deplasat în or. Chișinău la instituția respectivă în psihiatrie și la 14 august 2026 a primit Raportul de expertiză extrajudiciară, în care se menționează că fratele Andrei are necesitatea de supraveghere din partea altei persoane și nu poate participa la ședințele de judecată.

În aceste circumstanțe, pentru prezentarea și apărarea drepturilor fratelui Andrei, care este bolnav, este necesar de a institui ocrotirea judiciară sub formă de tutelă.

S-a generalizat cu solicitarea de admitere a cererii înaintate cu instituirea în privința fratelui Topor Andrei, măsura de ocrotire judiciară sub formă de tutelă pe un termen de 10 ani și de numit pe Topor Mihail în calitate de tutor.

La data de 15 octombrie 2026 persoana interesată Structura Teritorială de Asistență Socială Căușeni a întocmit și prezentat dosarul personal întocmit pe numele lui Topor Andrei și referință (f.d.23-27).

În conținutul referinței anexate, Structura Teritorială de Asistență Socială Căușeni a indicat că
Topor Andrei, născut la *****, cu domiciliul în *****, este ***** și locuiește singur într-o casă individuală, compusă din două camere de locuit. Este o persoană adultă aflată într-o situație de vulnerabilitate sporită, care necesită sprijin și protecție în vederea asigurării bunăstării și apărării intereselor sale. Acesta este divorțat de aproximativ 40 de ani, iar după nașterea fiului său nu s-a implicat în creșterea și îngrijirea acestuia. Fratele său, Topor Mihail, solicită instituirea unei măsuri de ocrotire judiciară în privința fratelui său, Topor Andrei, sub forma tutelei. În acest context, se solicită examinarea posibilității de desemnare a cetățeanului Topor Mihail în calitate de tutore al cetățeanului Topor Andrei, acesta exprimându-și acordul de a-și asuma responsabilitățile aferente exercitării măsurii de ocrotire.

Adițional a fost prezentată ancheta socială de evaluare inițială din 13 octombrie 2026, în conținutul căreia s-a făcut referire la condițiile de trai, venitul lunar, ajutoarele de care a beneficiat, dar și concluziile și recomandările de rigoare.

Aspecte de procedură

În cadrul ședinței de judecată petiționarul Topor Mihail a declarat că susține cererea formulată. A concretizat că a fost trecută comisie medicală care a constatat că fratele Topor Andrei este bolnav. Tatăl era bătrân și el avea grijă de fratele său. Suplimentar, a menționat că fratele nu conștientizează, stă imobilizat la pat. În baza documentelor existente, i-a perfectat actele pentru a obține dreptul la pensie.

Reprezentantul persoanei fizice Topor Andrei, avocatul Bragoi Andrei în cadrul ședinței de judecată a declarat că acesta suferă de o maladie psihică, consideră că sânt întrunite toate condițiile ca cererea să fie admisă pe un termen de 10 ani. Topor Mihail își asumă responsabilitatea pentru acesta, are posibilitate să-și execute obligațiile de tutore față de fratele său.

Reprezentantul persoanei interesate – Structura Teritorială de Asistență Socială Căușeni, Tcaci Natalia în ședința de judecată a declarat că susține cererea depusă de către Topor Mihail. A concretizat că Topor Andrei a avut lucrător social, până a devenit imobilizat la pat. Susține cererea și propune ca fratele să aibă grijă mai departe.

Legislația pertinentă

Art.16 alin.(1) din Constituție

Respectarea şi ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

Art. 65 alin. (1) - (4) din Codul civil

(1) Persoana fizică care a atins majoratul sau care a dobândit capacitate deplină de exerciţiu pe altă cale legală şi care, în urma unei boli mintale ori a unei deficienţe fizice, mintale sau psihologice, nu poate, în mod deplin, conştientiza acţiunile sale ori exprima voinţa poate beneficia de o măsură de ocrotire, instituită în funcţie de starea sau situaţia sa.

(2) Dacă nu s-a dispus altfel, măsura de ocrotire are ca scop ocrotirea atât a persoanei, cât şi a intereselor patrimoniale ale acesteia. Măsura de ocrotire poate fi limitată la unul din aceste două domenii.

(3) Măsurile de ocrotire pot fi contractuale (contractul de asistenţă, mandatul de ocrotire în viitor) și judiciare (ocrotirea provizorie, curatela, tutela).

(4) Toate măsurile de ocrotire se instituie şi se exercită în condiţiile respectării drepturilor şi libertăţilor fundamentale şi a demnităţii persoanei. Măsurile de ocrotire urmăresc interesul şi bunăstarea persoanei în privința căreia se instituie şi favorizează, pe cât este posibil, autonomia acesteia.

Art.70 alin.(1) – (3) din Codul Civil

(1) Drepturile persoanei ocrotite asupra locuinţei, indiferent dacă constituie un domiciliu sau o reşedinţă temporară, şi asupra bunurilor mobile cu care este dotată aceasta sunt păstrate la dispoziţia persoanei ocrotite atât timp cât este necesar.

(2) Dreptul de a administra bunurile menţionate la alin. (1) permite doar încheierea contractelor de transmitere în folosinţă temporară a bunurilor, care pot fi rezolvite la întoarcerea în locuinţă a persoanei ocrotite. Orice clauză în detrimentul persoanei ocrotite este nulă.

(3) Dacă devine necesar sau este în interesul persoanei ocrotite să se dispună de drepturile pe care le are asupra locuinţei sale sau asupra bunurilor mobile cu care este dotată prin încheierea unui act juridic de dispoziţie, de rezoluţiune sau transmitere în folosinţă către terţi, actul juridic trebuie autorizat de către consiliul de familie sau, în absența acestuia, de către autoritatea tutelară.

Art.72 alin.(1) din Codul civil

Persoanele, altele decât ocrotitorul autorizat, exercită cu titlu gratuit măsurile de ocrotire judiciare.

Art.73 alin.(1) – (2) din Codul civil

(1) Persoana însărcinată cu ocrotirea poartă răspundere pentru prejudiciul cauzat în timpul exercitării măsurii de ocrotire.

(2) Persoana însărcinată cu ocrotirea poartă răspundere pentru încuviințarea încheierii unui act juridic de către persoana ocrotită doar în cazul în care a acționat cu intenţie sau culpă gravă.

Art.102 alin.(3) – (4) din Codul civil

(3) În privința persoanei care, în temeiul dispoziţiilor art. 65 alin. (1), trebuie să fie reprezentată în mod continuu poate fi instituită măsura de ocrotire judiciară sub forma tutelei.

(4) Tutela se instituie doar dacă nici prin ocrotirea provizorie şi nici prin curatelă nu se va putea asigura ocrotirea suficientă a persoanei.

Art.103 alin.(1) – (2) din Codul civil

(1) Instanţa de judecată stabileşte termenul pentru care se instituie măsura de ocrotire judiciară sub forma curatelei sau tutelei, care poate fi de maximum 5 ani.

(2) Prin derogare de la alin. (1), în cazul instituirii tutelei, instanța de judecată, în baza raportului de expertiză psihiatrică care confirmă că, având în vedere stadiul dezvoltării științei, nu există semne vădite că starea persoanei se va îmbunătăți, poate stabili, prin hotărâre motivată, un termen de până la 10 ani.

Art.131 alin.(1) – (2) din Codul civil

(1) Tutorele reprezintă persoana ocrotită în actele necesare administrării patrimoniului acesteia.

(2) În procesul administrării, tutorele este obligat să îngrijească în mod prudent, diligent şi să acţioneze exclusiv în interesul şi întru bunăstarea persoanei ocrotite.

Motivarea instanței:

Analizând starea de fapt, în baza materialelor dosarului, instanța de judecată constată că Topor Mihail și Topor Andrei sunt frați.

Subsecvent, instanța a stabilit faptul că la ***** prin dispoziția nr.28 emisă de primarul *****, s-a decis a numi pe Topor Mihail tutore asupra fratelui Topor Andrei, care locuia singur în casa părintească și suferă de o *****(f.d.9).

Instanța reține că raportul de expertiză extrajudiciară nr. 202635A0547 din 14 august 2026, cuprinde descrierea amplă a investigațiilor și concluziilor pe marginea cazului sesizat.

Astfel, la rubrica concluzii este specificat: „ Expertizatul *Topor Andrei Iustin* suferă de *****cronică: „***** ”, cu nedezvoltarea semnificativă a multiplelor funcții corticale superioare, și anume memoria, gândirea, orientarea, înțelegerea, analiza, sinteza, deci funcțiile intelectual-mnestice, cognitive, psihocomportamentale și emoționale, cu instalarea în starea psihică a expertizatului a unui defect schizofren, necesitatea supravegherii și îngrijirii permanente din partea altei persoane.

Numitul *Topor Andrei Iustin* ca urmare a ***** cronice nu poate conștientiza acțiunile sale, nu este apt de a exprima deliberat voința sa în aprobarea decizională, conform stării psihice necesită supraveghere și îngrijire permanentă, este strict necesar reprezentarea persoanei la încheierea actelor juridice atât patrimoniale, cât și cu caracter personal, el având discernământul psihic abolit în totalitate.

Reieșind din starea psihică *Topor Andrei Iustin* nu poate participa în ședința de judecată la momentul actual (în prezent imobilizat la pat).

Având în vedere stadiul dezvoltării științei, este puțin probabil că starea cet. *Topor Andrei Iustin* se va îmbunătăți, *****cronică de care suferă sus-numitul este o boală ireversibilă, pronosticul pe termen lung în vederea unei ameliorări semnificative sau însănătoșiri este mai mult ca rezervat (f.d.4-8).

La acest capitol, instanța indică, în mod imperios, că CtEDO impune ca orice măsură de restrângere a capacității sau de instituire a tutelei să fie proporțională, strict necesară și supusă revizuirii periodice pentru a proteja autonomia și demnitatea individului. CtEDO respinge măsurile automate sau generalizate, cerând o analiză atentă a fiecărui caz în parte, în baza Articolului 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Cu referire la cerința privind instituirea asupra persoanei fizice Topor Andrei a măsurii de ocrotire judiciară sub formă de tutelă, pe un termen de 10 ani, instanța punctează că prin prisma normelor enunțate petiționarul este în drept să formuleze o asemenea pretenție, odată ce realizează și până la moment această grijă, protecție și întreținere a fratelui Topor Andrei.

Instanța punctează ca fiind relevate cauzei: ancheta socială și evaluarea inițială din 13 octombrie 2026, când a fost examinată componența familiei persoanei fizice Topor Andrei, condițiile de trai, dar și nota informativă întocmită de către primăria ***** (f.d.25-26).

Adițional, sunt de remarcat și recomandările specificate: „ ... instituirea unei măsuri de ocrotire judiciare corespunzătoare stării beneficiarului și desemnarea fratelui acestuia, Topor Mihail Iustin, în calitate de tutore, în vederea protejării drepturilor și intereselor sale. Se impune asigurarea în continuare a îngrijirii și supravegherii permanente, în conformitate cu necesitățile beneficiarului”.

Respectiv, asistentul social comunitar STAS Căușeni și secretarul consiliului local, din cadrul comisiei de examinare a condițiilor locative și sociale au recomandat perfectarea actelor privind stabilirea tutelei asupra fratelui Topor Andrei.

De asemenea, cu relevanță cazului este și nota informativă întocmită la 13 octombrie 2026, în conținutul căreia se conține informații relevante în urma evaluării situației sociale, familiale și materiale, respectiv, fiind constatat faptul că Topor Andrei locuiește singur, dispune de venituri limitate și nu beneficiază de sprijin din partea familiei biologice, fiind susținut de fratele său. Conform concluziei expertizei psihiatrico-psihologice extrajudiciare, beneficiarul prezintă afecțiuni psihice cronice severe, care afectează capacitatea de a-și gestiona în mod independent interesele, fapt ce determină necesitatea instituirii unei măsuri de ocrotire judiciară (f.d.26).

În corespundere cu adeverința nr.167 din 13 octombrie 2026, eliberată de primăria ***** se atestă faptul că Topor Andrei deține în proprietate mai multe bunuri imobile - teren pentru

amplasarea construcției locative, teren pentru grădini și terenuri pentru obținerea producției agricole (f.d.27).

Instanța reține că, potrivit garanțiilor constituționale, de o protecție specială din partea întregii societăți beneficiază persoanele cu dizabilități.

Curtea Europeană în jurisprudența sa a subliniat că este necesar un control strict asupra măsurilor cu un impact negativ asupra autonomiei individuale a unei persoane și că luarea în considerare a măsurilor alternative la lipsirea de capacitate juridică este un factor de care se ține cont atunci când se analizează proporționalitatea unor astfel de măsuri. De asemenea, Curtea Europeană a reținut că limitarea capacității juridice trebuie să fie aplicată de către autoritățile naționale doar într-o ultimă instanță, atunci când au considerat, după o evaluare atentă, că orice alte măsuri alternative mai puțin restrictive nu au fost eficiente.

Cu titlu de remarcă, Curtea Constituțională la 17 noiembrie 2016 a pronunțat hotărârea pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul civil (sesizările 56a/2016 și 90g/2016) și Codul de procedură civilă privind drepturile și libertățile persoanelor cu dizabilități mintale (sesizările 49a/2016 și 63g/2016), în conținutul căreia a subliniat că instituția tutelei în sine nu este neconstituțională, însă, pentru a fi conformă prevederilor Constituției, urmează a fi interpretată în sensul în care declararea incapacității de exercițiu vizează doar persoanele cărora le lipsește în totalitate discernământul în privința cărora aplicarea altor măsuri de protecție mai puțin restrictive se dovedește a fi ineficientă.

De asemenea, Curtea a constatat că instituția tutelei potrivit actualelor reglementări, privează persoana în totalitate de dreptul de a întreprinde în nume propriu orice acțiune minoră care ar viza-o, inclusiv de dreptul de a se adresa în instanța de judecată.

Potrivit Convenţiei ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilităţi, statele trebuie să asigure un acces efectiv la actul de justiţie pentru persoanele cu dizabilităţi, în condiţii de egalitate cu ceilalţi, inclusiv prin asigurarea de ajustări de ordin procedural şi adecvate vârstei, pentru a le facilita un rol activ ca participanţi direcţi şi indirecţi, inclusiv ca martori, în toate procedurile legale, inclusiv etapele de investigaţie şi alte etape preliminare.

Instanța indică că în raportul de expertiză extrajudiciară nr. 202635A0547 din 14 august 2026 este indicat în mod expres că: „ Expertizatul *Topor Andrei Iustin* suferă de *****cronică: „*****”, cu nedezvoltarea semnificativă a multiplelor funcții corticale superioare, și anume memoria, gândirea, orientarea, înțelegerea, analiza, sinteza, deci funcțiile intelectual-mnestice, cognitive, psihocomportamentale și emoționale, cu instalarea în starea psihică a expertizatului a unui defect schizofren, necesitatea supravegherii și îngrijirii permanente din partea altei persoane ...” (f.d.4-8).

Prin urmare, instanța conchide că la caz este pertinentă limitarea capacității juridice, or orice alte măsură alternativă mai puțin restrictivă nu va fi eficientă.

Generalizând cele stabilite, instanța de judecată conchide că persoana fizică Topor Andrei suferă de *****cronică în urma căreia are discernământul psihic abolit în totalitate. Cu alte cuvinte, el nu își poate conștientiza acțiunile și exprima voința personală.

Totodată, se notează că atât avocatul persoanei fizice, cât și reprezentantul autorității publice nu au optat pentru aplicarea măsurilor de ocrotire contractuale și altor măsuri alternative prevăzute în art. 92 alin. (1) din Codul civil. În asemenea condiții, instanța conchide că există suficiente motive de a considera măsura de ocrotire judiciară ca fiind necesară pentru a atinge scopul de protecție a persoanei fizice.

Adițional, instanța de judecată notează că persoana fizică are discernământul psihic abolit în totalitate. Respectiv, măsura de ocrotire judiciară sub forma tutelei este potrivită. La acest

capitol, discernământul se referă la capacitatea unei persoane de a înțelege și evalua în mod rațional și conștient informațiile relevante pentru luarea deciziilor.

De asemenea, potrivit explicațiilor făcute de petiționar în cadrul ședinței și confirmate de alte înscrisuri, s-a stabilit că Topor Andrei este ***** imobilizat și beneficiază de ajutoare din partea APL ***** (serviciul cantina socială) și din partea STAS Căușeni (produse de igienă – scutece).

Finalmente, se conchide că persoana fizică trebuie să fie reprezentată, supravegheată în mod continuu, iar ocrotirea provizorie sau curatela nu vor putea asigura ocrotirea suficientă a acesteia.

Prin urmare, cerința petiționarului privind instituirea tutelei este întemeiată și urmează a fi admisă integral.

Cu privire la termenul măsurilor de ocrotire judiciare sub forma tutelei, instanța de judecată notează că petiționarul a solicitat instituirea lor pe un termen de 10 ani.

Conform punctului 4 din concluziile raportului de expertiză extrajudiciară nr. 202635A0547 din 14 august 2026, expertul judiciar a concluzionat că „ ... având în vedere stadiul dezvoltării științei, este puțin probabil că starea cet.Topor Andrei Iustin se va îmbunătăți ... ” (f.d.7). Avocatul persoanei fizice nu a pus la îndoială această concluzie.

În acord cu art.103 alin. (2) din Codul civil, instanța de judecată consideră că poate deroga de la termenul maxim de 5 ani prevăzut în alin. (1) al aceluiași articol și este în drept să stabilească un termen de până la 10 ani pentru măsura de ocrotire, având în vedere concluziile raportului de expertiză.

La capitolul desemnării tutorelui, instanța de judecată menționează că, a luat în calcul obligațiile tutorelui, regimul locuinței persoanei ocrotite, răspunderea persoanei însărcinate cu ocrotirea, dar și individualizarea măsurii de ocrotire judiciară.

La caz, se reține că, în absența unor obiecții exprese, se constată că persoana fizică se află în grija fratelui (petiționarul Topor Mihail), care i-a asigurat sprijinul constant, s-a ocupat de nevoile sale zilnice și i-a gestionat patrimoniul, inclusiv, resursele financiare.

În corespundere cu prevederile art.55 alin.(4) din Codul civil, sînt conturate particularitățile celor care nu pot fi tutore sau curator, respectiv, petiționarul Topor Mihail nu se încadrează în norma precitată. În astfel de împrejurări, instanța consideră oportun să desemneze pe Topor Mihail, în calitate de tutore, căruia i se încuviințează ocrotirea persoanei Topor Andrei și ocrotirea intereselor patrimoniale ale acestei persoane.

Subsecvent, art.308^{11} alin.(2) din Codul de procedură civilă, stipulează, la instituirea măsurii de ocrotire judiciare, instanța de judecată, obligatoriu, se pronunță cu privire la privarea dreptului la vot stabilit de Codul electoral. Persoana este privată de dreptul la vot dacă nu întrunește unul sau mai multe din următoarele criterii:

a) persoana înțelege informaţiile relevante pentru decizia pe care trebuie să o ia;

b) persoana apreciază implicaţiile acestor informaţii pentru propria ei situaţie;

c) persoana are capacitatea de a compara opţiunile disponibile;

d) persoana poate alege opţiunea dorită.

Art.1 din Codul electoral conturează noțiunea *drept electoral* – drept constituțional al cetățeanului de a alege, de a fi ales și de a-și exprima prin vot atitudinea privind cele mai importante probleme ale statului și ale societății în ansamblu și/sau privind probleme locale de interes deosebit.

Având în vedere concluziile expertizei indicate supra, se observă că Topor Andrei nu înțelege informațiile relevante pentru decizia pe care trebuie să o ia; nu poate aprecia implicațiile

acestor informații pentru propria ei situație; nu are capacitatea de a compara opțiunile disponibile; și nu poate alege opțiunea dorită. Așadar, acesta nu întrunește nici unul din criteriile prevăzute în art. 308[11] alin. (2) lit. a) – d) din Codul de procedură civilă.

Finalmente, în asemenea împrejurări, având în vederea starea psihică, starea somato-neurologică, este evident faptul că persoana fizică Topor Andrei nu întrunește criteriile precitate, astfel, urmează a fi privat de dreptul la vot stabilit prin Codul electoral, pe un termen de 10 ani.

Pe cale de consecință, instanța de judecată a constatat că instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub forma tutelei în privința persoanei fizice Topor Andrei este necesară pentru a oferi o protecție adecvată în comparație cu alte măsuri mai puțin restrictive. Pe baza probelor administrate, termenul măsurii de ocrotire judiciară a fost stabilită pe un termen de 10 ani.

Ținând cont de situația de fapt reală și de cerințele Codului civil, s-a decis ca petiționarul să fie desemnat în calitate de tutore, iar persoana fizică a fost privată de dreptul la vot stabilit de Codul electoral. În consecință, instanța de judecată ajunge la concluzia de a admite integral pretențiile formulate de petiționar.

În conformitate cu prevederile art.102, 103 Cod civil, art.236, 238-241, 308[11], 308[13]-308[14] din Codul de procedură civilă,

h o t ă r ă ş t e:

Se admite cererea depusă de Topor Mihail cu privire la instituirea măsurii de ocrotire judiciară sub forma tutelei în privința lui Topor Andrei.

Se instituie măsura de ocrotire judiciară sub forma tutelei pe un termen de 10 (zece) ani, în privința lui Topor Andrei, născut la *****, IDNP *****.

Se desemnează Topor Mihail, născut la *****, IDNP *****, tutore a lui Topor Andrei, născut la *****, IDNP *****.

În conformitate cu art.308[11] alin.(2) Codul de procedură civilă, Topor Andrei, născut la *****, IDNP *****, se privează de dreptul la vot stabilit de Codul electoral, pe perioada măsurii de ocrotire judiciară sub formă de tutelă pe un termen de 10 (zece) ani.

Prezenta Hotărâre se aduce la cunoștință Comisiei Electorale Centrale, după rămânerea definitivă a acesteia.

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 de zile, în corespundere cu prevederile 308[13]-308[14] Codul de procedură civilă, prin intermediul Judecătoriei Căușeni, sediul Central.

Președintele ședinței,
Judecătorul Vitvițchi Marcela